

ПЕТЪР БОБЕВ

ХАРПУНЪТ

chitanka.info

Доктор Захариев скочи:

— Откъде я имаш?

Както стъкмяваше казана за варене на сапун, хазайката му едва не изтърва буцата овча лой.

— Коя? — смънка тя. — Лойта ли?... Купих я. От Стамо. Комшийчето ни.

Доктор Захариев взе втвърдената буца и я разгледа внимателно. Нямаше съмнение. Правилната ѹ конична форма със закръглена основа издаваше вътрешността на амфората, от която е била извадена.

— Кой е тоя Стамо? — запита той нетърпеливо.

— На Паскалица момчето. Малко калпазанин пада. По две години в един клас... Да не е крадена?

Доктор Захариев отклони отговора:

— Искам да го видя, да си поговорим. А ти остави сапуна. Аз ще купя лойта. Няма да загубиш. Запази ми я така, непокътната!

Озадачена, хазайката смотолеви:

— Виж го! Защо да не го видиш? Може да ти каже. На мен не ще... Отдавна продава лой... Из целия град...

После се провикна към отворения прозорец на горния етаж:

— Паскале, я заведи другаря Захариев у Стамови!

Едно мургаво къдрокосо момче притича по стълбата и без да каже нещо, поведе гостенина по тясната уличка между нависналите еркери на старите къщи.

— Какво четеш? — попита Захариев, като посочи книгата под мишницата му.

— Шерлок Холмс — отвърна виновно момчето.

— Харесва ли ти?

Очите на Паскал светнаха:

— Щом порасна, ще стана като него.

— Кой знае колко желания ще преминат дотогава. И аз какво ли не съм мечтал: и детектив, и иманяр, и пътешественик... А станах археолог. Никога не съм мислил, че моята професия е тъй интересна: и пътешественик, и иманяр, та и детектив... Защото и ние често като Шерлок Холмс... Той по един цигарен фас хваща убиеца, ние от един връх на стрела откриваме докъде са се простирали цели държави.

Стамо не беше в къщи. Майка му вдигна рамене:

— Къде е? Че знам ли го? Ни ме пита, ни ми се обажда.

Паскал хвани ръката на археолога:

— Знам къде ще го намерим.

И го поведе към брега. Долу, под скалата, в морето се виждаше самотен плувец с маска и шнорхел. От време на време плувецът се гмурваше в дълбочината, тялото му бързо потъмняващо, докато се превърнаше в размазано зеленикаво петно, след което отново изплувваше на повърхността и издухваше през шнорхела като кит малко водно фонтанче.

Паскал го посочи с пръст:

— Стамо.

Захариев потърси място за слизане.

— Аз вече ще си ходя — рече Паскал.

— Защо? Ела с мен!

— Ще ме бие.

— Кой?

— Стамо. Такъв си е — побойник.

Захариев се усмихна.

— Добре. Благодаря ти. Аз ще го почакам.

И се спусна по стръмния бряг, обрасъл с нацъфтяла луда краставица, до обливаните от прибоя скали. Седна. Зачака.

След малко до брега доплува едро, мускулесто момче. В ръката си държеше двуметров шиш от заостлено и назъбено на върха бетонно желязо, на който пърхаше пронизан през хрилете сребрист кефал.

— Майстор си! — похвали го Захариев.

Момчето свали подводната маска от лицето си.

Отдолу погледнаха две големи, живи очи — погледнаха подозрително, дори враждебно.

— Само за туй ме бива! — отвърна Стамо, като подскочи на един крак с наведена глава, да изтърси водата от ухото си. Свали плавниците от стъпалата си и преди да тръгне нагоре, подметна:

— Ех, да имах истински харпун!

— Чакай! — спря го Захариев. — Да те питам нещо.

Стамо обърна глава:

— Какво?

— Искам да науча нещо... За лойта, която продаваш за сапун.

Момчето настръхна, изгледа го диво:

— От милицията ли сте?

— Не. Археолог. Нали знаеш, от тия, дето проучват старините: крепости, паметници, потънали старовремски кораби, котви... Тези, които изучават миналото...

Стамо мълчеше, мислеше бързо, преценяваше. Захариев продължи:

— Не познаваш ли миналото, няма да знаеш какво може да ти донесе бъдещето. Миналото на отделния човек — това е личният му опит. Историята — това е натрупаният опит на цялото човечество. Повече опит — повече мъдрост.

Стамо гледаше сякаш безучастно някъде към плажа. Не го слушаше. Но Захариев не се отчая.

— Някога в нашата страна цъфтяла висока култура. Прадедите ни строели градове, ваяли статуи, ковели накити, правели амфори... — И го изгледа изпитателно. Момчето трепна. — Но нахлували диви орди, събаряли градовете, чупели статуите... Хуни, печенеги, татари... Нима искаш да кажат хората: „Стамо ли? Хм! Той намери много амфори, цял древен кораб, и ги опустоши като хуните...“ — Момчето мълчеше упорито. — Това ми се щеше да ти кажа — завърши Захариев. — Лойта, която продаваш за сапун, е много стара. Може би от преди две хиляди години. Представяш ли си — две хиляди години на дъното... По нея можем да прочетем много неща: как са се хранили хората, как са търгували, с какви кораби... Затова те моля да кажеш къде я намери.

Без да се замисли, очевидно отдавна приготвил отговора си, Стамо отсече:

— Ей там, на пясъка! Вълните я изхвърлят.

И припна нагоре.

Дори да искаше, археологът не можеше да го стигне по стръмния бряг. Той тръгна бавно, прибра се в стаята, полегна. Замисли се. Толкова интересна находка! Няма съмнение, момчето знае повече. Но как да го предразположи, за да проговори?

На вратата се почука. Влезе Паскал и още от вратата запита:

— Призна ли се?

Захариев поклати отрицателно глава.

— Знаех си — рече Паскал. — Навсякъде я краде отнякъде. Затова не обажда.

— Не е! — възрази убеден Захариев. — Не е крадец... А трябва да ни се довери... Ти не си ли му приятел?

— Хм! Приятел с него! Хулиган! Бие се, не ходи на училище, пуши. Мама не позволява да дружка с такива...

— А някой общ познайник?

— Той има само един приятел, Коста. И той като него.

Археологът каза:

— Все пак трябва да разберем! Помисли си! Аз също ще мисля.

Паскал излезе. Наистина, трябваше да разкрие тайната. Щом като доктор Захариев, един голям учен, се интересува от тази лой, значи, заслужава... Как ли би постъпил в случая Шерлок Холмс?

Той взе банските си гащета и отиде на плажа. По това време можеше да го намери само там. Поразходи се, привидно безгрижен, поприказва със спасителите, спря се при съученика си Гошо. Тогава видя Стамо и Коста под съседния чадър с двама летовници. Разглеждаха един ластичен харпун.

Паскал опита да се присlamчи към групата. Но не му се удаде. Около чадъра имаше много празно място. Летовниците още не бяха надошли. А Стамо току се озвърташе предпазливо.

Как да го издебне? И наистина, какво ли би направил сега на негово място Шерлок Холмс?

Стамо и Коста станаха. Надигнаха се и двамата летовници. Изтичаха във водата с харпуна. Навсякът щяха да го опитат.

Паскал почти извика. Хрумна му нещо, което не би дошло на ум дори на самия Шерлок Холмс.

— Гошо, бързо! Помагай! Зарий ме!

Двамата изкопаха недълбока яма в пясъка до изоставения чадър. Паскал легна вътре, а Гошо го засипа, като остави открито лицето му.

— Сложи отгоре сламената шапка! — нареди Паскал. — И бягай!

От водата излезе групата на Стамо и се запъти към чадъра. Четиримата седнаха на сянка, продължиха разговора си.

— Харесва ли ви? — запита единият летовник.

— Хубав е — измънка Стамо. — Но нямам толкова пари.

— Какво са четиридесет лева за такъв харпун? Я виж — ластик!

Сякаш пружина! Ако не го спре връвта, на петдесет метра ще улучи.

Стамо пак се озърна. Наоколо — никой. Кой на негово място би погледнал една захвърлена шапка?

— Аз имам само двадесет лева.

Другият продавач поклати глава:

— Не може за толкова. И без това губим. Чудо харпун. Вносна стока!

Стамо свъси вежди:

— Няма ли да почакате до утр?

Продавачите се спогледнаха, после кимнаха с глави. До утр?

Добре!

Приятелите станаха. Стамо стъпи на пясъка тъкмо върху гърдите на подслушвача. Паскал едва се удържа да не извика. И без това усещаше, че се задушава под напечената от слънцето шапка. Но изтряя. Защото чу това, което му трябваше.

— Няма що! — обърна се Стамо към Коста. — Пак ще вадим. Следобед в три... При лозето.

И се разделиха.

Паскал се размърда, изплува от пясъка и припна към къщи. Обядва набързо. И още в два часа се озова накрай града. Оттук почваха лозята. Тук трябваше да дебне.

Но по коя ли пътека щяха да минат заговорниците? Ако легне сред лозите, може да ги изпусне. Трябва да направи тъй, че той да вижда, а него да не виждат. Как ли може да стане това? Дървета, в чиито клони да се потули, няма...

Той щракна с пръсти. Шерлок Холмс на неговите години навсярно не е бил тъй досетлив. Паскал влезе в лозето, свали плашилото, облече дрипите, нахлути пробитата шапка.

Сега вече няма да му се изпълзнат!

След пет минути се зададе Коста.

Приседна до лозето. А след малко ето че иде и Стамо. Озърна се, спря за миг поглед в плашилото.

Паскал усети, че дъхът му спря. „Видя ме — помисли си той смразен. — Ще ме пребие.“

Но Стамо се обърна, повика приятеля си и двамата тръгнаха покрай брега.

Паскал махна дрипите от гърба си, наметна ги набързо върху дървената кръстачка и се спусна подире им, приведен между лозите.

Ниският плаж свърши. Брегът постепенно се надигна, нависна стръмно над морето. Пътеката закриволичи между бодливи драки. Скри едни от други преследвани и преследвач. Ще не ще, Паскал се залови за следите: на Коста босокраки, на Стамо гumenки с изтъркани резки.

Двамата бяха свърнали в една странична пътечка. Паскал попълзя по корем. Надзърна от високото. Долу, върху една заливана от вълните скала, стояха двамата приятели. Стамо тъкмо нахлузваше плавниците. Той постави маската, захапа шнорхела и навлезе в морето. Коста остана на скалата.

На двадесетина метра от брега плувецът се гмурна. След една минута изскочи. Пак се гмурна. Гмурна се още три пъти. После доплува до скалата, подаде нещо на приятеля си. Двамата тръгнаха назад и изведнъж изчезнаха. Хълтнаха между натрупаните балвани под нацепените канари.

Паскал ги изчака пет минути, десет минути — няма ги. Дали не са си отишли по друг път? Или пък — в скалите има някаква пещера, в която крият плячката си от морето?

Той се свлече до вълните. Изу панталоните си, хвърли ризата си и с маската на лицето и шнорхела между зъбите нагази във водата. За по-сигурно наръси косата си с кичур жълтеникови водорасли, заприлича досущ на едва подал се над водата камък.

Ex, Шерлок Холмс, какво знаеш ти?

Заплува предпазливо, като се придържаше все до скалите. Спираще и оглеждаше внимателно брега. Най-сетне ги видя. Двамата допушваха цигарите си. Те хвърлиха фасовете във водата и се заизкачваха нагоре. Коста носеше увит във вестник пакет.

„Довиждане! — рече им наум Паскал с тържествуваща усмивка.
— Вече не ми трябват.“

Изчака ги да се скрият зад храстите и загреба навътре. Заоглежда през стъклото на подводната маска неравното дъно. Откъртените от скалите каменни блокове лежаха натрупани в причудливи грамади, облепени с черния калдъръм на мидите, върху които беше избуяла водорасловата джунгла, а над нея и из нея, между нежните зелени, червени, кафяви листенца, пърхаха безброй риби. Ето няколко пъстри синеопашати лапини, които пъхаха носове ту тук, ту там, ето цяло облаче малки прозрачни рибки, които в търсене на топлината се носеха

вкупом до самата повърхност. Те се стрелнаха насреща му, после изведнъж се врътнаха назад, без да объркват строя си, като отлично обучени войничета. Залепени с коремните си перки по оголените ръбове на скалите, го разглеждаха с опуленi очи тълсти попчета. Сегиз-тогиз от листата отскачаха прозрачни скариди и пак се отпускаха по местата си. Времето беше спокойно. Затова и медузите бяха приближили опасния бряг. Те висяха в синевата като обърнати купички безцветно пелте — чудни живи купички, които пулсираха ритмично, навеждаха се на една или на друга страна и с леки тласъци се носеха нататък, накъдето си бяха наумили. А за тия живи купички всяка посока е напред.

Отдолу се виждаше само накъдрената подводна джунгла, скрила скалния трошлияк под кадифената си мозайка, а на десетина метра напред, назад, встрани целият свят се стопяваше в някаква зеленикова мъгла, от която извираха и в която се разтваряха рибните орляци. Водата изглеждаше мътна от нацъфтения планктон. Милиони живи прашинки светлееха, както светлее прахът в огряна от слънцето стая.

Изведенаж джунглата се разкъса. В пролуките се бялна пясъчното дъно, върху което тук-там се подаваха като зелени островчета върховете на ненапълно затрупаните скали.

И ето...

Паскал затаи дъх. От белия пясък, накъдрен в ситни дюнички, по които танцуващите брилянтната мрежа на слънчевите сияния, се очертаваше някакъв странен предмет. Приличаше на засипана лодка. Отгоре ѝ се бе заплела рибарска мрежа, омотана и раздърпана. Под нея се валяха глинени черупки. „Навярно счупена амфора“ — помисли си Паскал. А като се загледа по- внимателно, той забеляза да се подават от пясъка още няколко ненапълно засипани амфори. Наоколо плуваха тържествено пет-шест едри кефала. По дъното пълзяше върху тънките си пръсти сериозно съсредоточен морски петел и ровеше с муцуна пясъка. До него лежеше неподвижно златиста риба дракон с черна отровна перка на тила. Подплашени от разкривената му сянка, която се пълзяла по дъното, няколко рака мигновено се зариха в пясъка.

С подводната маска всички предмети изглеждат по-близки. Според Паскал до дъното нямаше повече от пет-шест метра. Той се сгъна, вирна крака над повърхността и заби към дълбочината.

Така го видя Стамо от един завой на пътеката. Той изруга и се спусна разярен по обратния път.

— Ще му нацепя муцуна! —

Коста го последва начаса. Само за минута двамата се свлякоха по стръмния бряг до скалите. Изправиха се със стиснати юмруци.

— Зъбките му ще изкъртя! — заканваше се Стамо.

Времето минаваше, а гмурецът не изплувваше. Тревога смени яростта в очите на Стамо. Никой не може да издържи тъй дълго без въздух.

Без да се двоуми, той скочи във водата. След него се хвърли и Коста. С няколко гребвания достигнаха злополучното място и се гмурнаха надолу. Видяха го веднага. Оплел крака в мрежата, Паскал се полюшваше във водата като дрипа. От устата му излизаха последните мехурчета въздух. Очите му гледаха страшно ококорени, със застинал в тях ужас. Беше изгубил съзнание.

Стамо хвана мрежата, разкъса с яките си ръце полуизгнилите нишки, докато в това време Коста издърпваше настрана безжизненото тяло. После двамата го поеха и изнесоха на брега.

Стамо положи удавника на коляното си, изхвърли нахлулата в дробовете вода, после го положи на гръб, хвана ръцете му и ги задвижи ритмично: напред-назад. Когато се умори, смени го Коста. После пак Стамо, пак Коста...

Най-сетне Паскал задиша. Синината от лицето му се разсея. Очите му погледнаха учудено. Силите му се възвръщаха бързо. Той запита:

— Какво стана?

Спасителите му мълчаха. Сумтеха навъсени.

Паскал неволно си помисли: само Шерлок Холмс да не го види...

След малко Стамо процеди през зъби:

— Идваш да докопаш и ти нещо. Ама да знаеш, кокалите ти ще начупя!

Паскал потръпна от заканата, но намери смелост да отговори:

— Аз не съм крадец. Първо, защото лойта не е ваша, а на държавата... И, второ, защото не за мен, а за другаря Захариев, за науката...

— Той ли те прати? — прекъсна го Коста. — Да шпионираш...

— Не той... Аз сам... За науката това е богатство, чисто злато, негранясала лой за сапун...

— Я мълчи! — сряза го Стамо. — Ти ще ме учиш!

Стана.

— Можеш ли да вървиш сам? — запита той.

Надигна се и Паскал. Едва се удържа да не падне. Но отвърна дръзко:

— Мога!

Стамо и Коста тръгнаха напред, сърдити, мълчаливи, подире им се заклати, все още отмаял, Паскал.

При крайните къщи Стамо рече:

— А сега чупи се! И да не си посмял да кажеш... Мисли му...

Паскал тръгна сам. И право при Захариев. Но още неседнал, ето че на вратата се почука. Влезе Стамо. Паскал изтръпна. Вече нямаше да се отърве от боя. Стамо го изгледа тъй кръвнишки, че той неволно стана.

Доктор Захариев му направи знак с глава.

— Остави ни за малко сами! Навсякъвно иска да ми каже нещо.

Паскал изчезна мигновено.

Археологът се обърна към новия си гост:

— Добре, че дойде сам... От заранта три пъти съм те търсил у вас... Да си поговорим... За туй-онуй... За мечтите си например...

Стамо мълчеше, загледан в пода.

— Аз ще ти разкажа за какво мечтая — добави Захариев. — Искам и ти да ми се довериш. Ти знаеш къде се намира едно съкровище, за което мечтая. Съкровище за мен, за учения... За тебе то е лой, от която можеш да вземеш няколко лева за харпуна... От друга страна, аз пък имам не един, а два харпуна. Но много не ми трябват. Стар съм вече. Ей ги там, подпрени в ъгъла.

Нямаше нужда да ги посочва. Стамо отдавна ги беше видял. Нищо друго не бе забелязал в стаята.

— Това искам да ти предложа — заключи Захариев. — Да се разменим.

Чак сега Стамо вдигна глава. В очите му пламна гордо, решително пламъче.

— Елате с мен! — рече той. — Вземете маската и шнорхела.

Захариев тръгна подире му. Като минаваха покрай пристанището, той каза:

— Ако е далече, по-добре да отидем с лодка.

Седнаха в една лодка. Лодкарят запали мотора. Подкара. Вълната се плисна в кея.

Стамо, който досега бе мълчал, заговори:

— Не ща харпун... Не ща да ми се плаща... Само да ви докажа, че не съм като хуните... Паскал щеше да се удави заради тая лой... Аз да не съм по-лош от него! За един харпун ли съм? — Той сви устни. — Мога и със стария.

Захариев сложи ръка на коляното му:

— Сигурен бях, че ще се разберем... Но имам още една молба...
Стамо присви вежди. Какво пък още?

— Нужен ми е помощник — добави археологът. — Сам няма да се справя. Ще ми помагаш ли, докато разкрием целия кораб? Още утре няколко леководолази ще почнат работа. Но не познават мястото. Аз няма да ти подарявам нищо. Ти сам ще си го отработиш... Един хубав харпун... И един акваланг...

Стамо прехапа устни:

— И акваланг!

Очите му светнаха. Сякаш целият блъсък на слънцето и на разискреното море се събра в тях — в две ярки, радостни очи.

Моторницата заобиколи вълнолома и се понесе по вълните, повлякла подире си бяла опашка от пяна, над която прелитаха с крясък гларусите.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.